

PRAVILA POSTUPKA SERTIFIKACIJE ZPP

Serdara Jola Piletića 26, Podgorica; tel. 020 208 040; fax. 020 208 041;
e-mail: monteorganica@t-com.me; www.orgcg.org/me

G. 1.

KOPIJA

PRAVILA POSTUPKA SERTIFIKACIJE ZAŠTIĆENIH POLJOPRIVREDNIH/PREHRAMBENIH PROIZVODA

	IZRAĐENO	PROVJERENO	ODOBRENO
DATUM	31.07.2018.	31.07.2018.	06.08.2018.
FUNKCIJA	Rukovodilac kvaliteta	Rukovodilac sertifikacionog odjeljenja	Direktor
IME I PREZIME	Ivana Vojvodić	Branislav Vojinović	Jovan Nikolić

Izdanje 2	G.1, rev 0; 06.08.2018.	str. 1 od 14
-----------	-------------------------	--------------

PRAVILA POSTUPKA SERTIFIKACIJE ZPP

Serdara Jola Piletića 26, Podgorica; tel. 020 208 040; fax. 020 208 041;
e-mail: monteorganica@t-com.me; www.orgcg.org/me

G. 1.

SADRŽAJ:

1. CILJ	3
2. PODRUČJE PRIMJENE	3
3. OZNAKE, SKRAĆENICE, DEFINICIJE	3
4. VEZA SA DRUGIM DOKUMENTIMA	4
5. OPIS AKTIVNOSTI	4
5.1 Informisanje o postupku sertifikacije	4
5.2 Podnošenje zahtjeva	5
5.2.1 Razmatranje zahtjeva za sertifikaciju	5
5.3 Kontrola	6
5.3.1 Izrada plana kontrole	6
5.3.2 Potvrđivanje plana kontrole	6
5.3.3 Terenska kontrola	6
5.3.4 Izrada i odobravanje Izvještaja o kontroli	7
5.4 Odluka o sertifikaciji	7
5.4.1 Idavanje sertifikata	7
5.4.2 Pozivanje na sertifikaciju	8
5.4.3 Neizdavanje sertifikata	8
5.5 Nadzorne kontrole	9
5.6 Postupanje u slučaju neusaglašenosti	9
5.7 Održavanje, proširenje, suspenzija i oduzimanje sertifikata	11
5.7.1 Održavanje sertifikacije	11
5.7.2 Proširenje i suženje obima sertifikacije	11
5.7.3 Suspenzija i oduzimanje sertifikata	12
5.8 Promjene u sistemu sertifikacije	13
5.9 Žalbe i prigovori	14
5.10 Prigovori od strane korisnika zaštićenih proizvoda	14
6. IZMJENE	14

PRAVILA POSTUPKA SERTIFIKACIJE ZPP

Serdara Jola Piletića 26, Podgorica; tel. 020 208 040; fax. 020 208 041;
e-mail: monteorganica@t-com.me; www.orgcg.org/me

G. 1.

1. CILJ

Ovim dokumentom definišu se pravila postupka sertifikacije za proizvode sa zaštićenom oznakom porijekla, geografskom oznakom i oznakom garantovano tradicionalnog specijaliteta.

2. PODRUČJE PRIMJENE

Dokument je namijenjen kako osoblju tako i klijentima sertifikacionog tijela, koji imaju namjeru da svoje proizvode sertifikuju po navedenoj šemi kvaliteta. Dokument je objavljen na web strani sertifikacionog tijela i sastavni je dio prijavnog kompleta namijenjenog za informisanje zainteresovanih proizvođača za postupak sertifikacije. Čuva se u elektronskoj i štampanoj formi u arhivi sertifikacionog tijela za što je odgovoran Rukovodilac kvaliteta.

3. OZNAKE SKRAĆENICE DEFINICIJE

- ❖ ZAŠTIĆENI POLJOPRIVREDNI/PREHRAMBENI PROIZVOD - poljoprivredni ili prehrambeni proizvod koji je zaštićen jednom od oznaka: oznakom porijekla, geografskom oznakom ili oznakom garantovano tradicionalnog specijaliteta
- ❖ OZNAKA PORIJEKLA - naziv regiona, određenog mjesta ili u izuzetnim slučajevima države koji se koristi za označavanje poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda koji potiče iz tog regiona, mjesta ili države čiji je kvalitet ili karakteristike isključivo ili bitno uslovljene prirodnim i ljudskim faktorima određene geografske sredine
- ❖ GEOGRAFSKA OZNAKA – naziv regiona određenog mjesta ili u izuzetnim slučajevima države koji se koristi za označavanje poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda koji potiče iz tog regiona mjesta ili države koji ima specifičan kvalitet, reputaciju ili druge karakteristike koje se mogu pripisati njegovom geografskom porijeklu a čija se proizvodnja/ili prerada odvija u određenom geografskom području
- ❖ GARANTOVANO TRADICIONALNI SPECIJALITET – je poljoprivredni ili prehrambeni proizvod kojem se registracijom u skladu sa zakonom priznaju posebna svojstva.
- ❖ SEMA SERTIFIKACIJE - sistem sertifikacije koji se odnosi na specificirane proizvode na koje se primjenjuje isti specificirani zahtjevi, specifična pravila i procedure.
- ❖ SERTIFIKACIJA – stručni postupak kojim sertifikaciono tijelo izdaje pisanu potvrdu (sertifikat) da je proizvod ili proces proizvodnje/prerade ocijenjen na način koji osigurava povjerenje u sertifikovane proizvode i potvrđuje usaglašenost proizvoda sa propisima i standardima po kojima su ovi proizvodi sertifikovani.
- ❖ KRITERIJUMI SERTIFIKACIJE - zahtjevi definisani specifikacijom zaštićenog proizvoda i pravilima postupka sertifikacije za oblast zaštićenih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda.
- ❖ KONTROLA – procedura nezavisnog dokumentovanog ocjenjivanja procesa proizvodnje u cilju utvrđivanja usaglašenosti sa zahtjevima definisanim u specifikaciji zaštićenog poljoprivrednog/prehrambenog proizvoda
- ❖ INTERNA KONTROLA (SAMOKONTROLA) - postupak ocjenjivanja usaglašenosti sa zahtjevima specifikacije koji sprovodi udruženje proizvođača/ pojedinačni proizvođač
- ❖ EKSTERNA KONTROLA – postupak ocjenjivanja usaglašenosti sa kriterijumima sertifikacije koji sprovodi sertifikaciono tijelo

PRAVILA POSTUPKA SERTIFIKACIJE ZPP

Serdara Jola Piletića 26, Podgorica; tel. 020 208 040; fax. 020 208 041;
e-mail: monteorganica@t-com.me; www.orgcg.org/me

G. 1.

- ❖ SERTIFIKATOR – lice koje donosi konačnu odluku o sertifikaciji – potvrdu na osnovu rezultata kontrole
- ❖ NEUSAGLAŠENOST - odstupanje od zahtjeva definisanih u specifikaciji zaštićenog poljoprivrednog/prehrambenog proizvoda i zahtjeva koje je definisalo sertifikaciono tijelo.
- ❖ KOREKTIVNE MJERE - mjere koje sprovodi podnosilac zahtjeva/nosilac sertifikata u cilju otklanjanja utvrđenih neusaglašenosti.

Skraćenice:

ZPP - zaštićeni poljoprivredni prehrambeni proizvod

ZOP – zaštićena oznaka porijekla

ZOG- zaštićena geografska oznaka

GTS- zaštićena oznaka garantovano tradicionalnih specijaliteta

ST - sertifikaciono tijelo

MPRR - Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja

4. VEZA SA DRUGIM DOKUMENTIMA

- ❖ MEST EN ISO/IEC 17 065:2013 – Ocjenjivanje usaglašenosti - zahtjevi za tijela koja sertifikuju proizvode, procese i usluge.
- ❖ Zakon o šemama kvaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (“Službeni list Crne Gore”, broj 22/2017).
- ❖ Poslovnik o kvalitetu M.01
- ❖ Procedura Kontrola ZPP G.2
- ❖ Procedura Sertifikacija ZPP G.3

5. POSTUPAK SERTIFIKACIJE

Postupak sertifikacije u oblasti zaštićenih poljoprivrednih/prehrambenih proizvoda sertifikaciono tijelo „Monteorganica“ (u daljem tekstu ST) vrši na osnovu ovlaštenja MPRR shodno Zakonu o šemama kvaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (“Službeni list Crne Gore”, broj 22/2017), u daljem tekstu Zakon, i u skladu sa zahtjevima standarda MESTEN ISO/IEC 17 065:2013.

Kriterijumi sertifikacije za oblast zaštićenih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda su zahtjevi definisani specifikacijom zaštićenog poljoprivrednog prehrambenog proizvoda i pravila postupka sertifikacije definisana ovim dokumentom.

Postupku sertifikacije prethodi informisanje zainteresovanih klijenata o postupku sertifikacije.

5.1 INFORMISANJE O POSTUPKU SERTIFIKACIJE ZPP

Proizvođači zainteresovani za sertifikaciju zaštićenih poljoprivrednih/prehrambenih proizvoda potrebne informacije mogu dobiti kroz direktnu komunikaciju u prostorijama ST i putem web stranice ST „Monteorganica www.orgcg.org/me“.

Proizvođačima se obezbjeđuju sledeća dokumenta:

- Prijavni formular O.2.1
- Pravila postupka sertifikacije G.1

PRAVILA POSTUPKA SERTIFIKACIJE ZPP

Serdara Jola Piletića 26, Podgorica; tel. 020 208 040; fax. 020 208 041;
e-mail: monteorganica@t-com.me; www.orgcg.org/me

G. 1.

- Zakonska regulativa iz navedene oblasti
- Nacrt Ugovora

Zahtjev za sertifikaciju zaštićenih poljoprivrednih/prehrambenih proizvoda može podnijeti Udruženje proizvođača/ grupa proizvođača ili Pojedinačni proizvođač, u daljem tekstu: Podnosilac zahtjeva.

5.2 PODNOŠENJE ZAHTJEVA ZA SEERTIFIKACIJU

Ako je Podnosilac zahtjeva za sertifikaciju Udruženje proizvođača potrebno je da ST preda sledeća dokumenta:

- Popunjeni prijavni obrazac – O.2.1
- Specifikaciju odobrenu od strane MPRR
- Opis postupka interne kontrole, Plan interne kontrole
- Spisak članova Udruženja/Grupe
- Statut Udruženja ili Pravilnik o radu Udruženja

Ako je Podnosilac zahtjeva pojedinačni proizvođač

- Spisak subjekata koji su uključeni u postupak proizvodnje (podgovorači);
- Rješenje od Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove za obavljanje djelatnosti proizvodnje proizvoda koji će se sertifikovati za sve subjekte uključene u proces proizvodnje;
- Opis postupka kojim dokazuje usaglašenost sa specifikacijom.

Sertifikaciono tijelo će za postupak sertifikacije prihvatiti samo članove Udruženja/uključene subjekte koji su registrovani, odnosno, posjeduju Rješenje o odobrenju za obavljanje djelatnosti proizvodnje proizvoda koji se prijavljuje za sertifikaciju od Uprave za bezbjednost hrane, veterinu u fitosanitarne poslove.

5.2.1 Razmatranje zahtjeva za sertifikaciju

Nakon prijema zahtjeva za sertifikaciju, Rukovodilac sertifikacionog odjeljenja razmatra da li je zahtjev kompletan i u slučaju da se zahtjev mora dopuniti podnosilac se o tome obavještava i određuje rok od 15 dana za dopunu.

Ugovor o kontroli i sertifikaciji potpisuje se ukoliko se zahtjev prihvati. Ugovor se potpisuje na neodređeno vrijeme.

Zahtjev za sertifikaciju Sertifikaciono tijelo će odbiti:

- Kada zahtjev nije kompletan ni nakon određenog roka za dopunu
- Kada ST utvrdi da za sertifikaciju ne posjeduje potrebne kompetencije.

U odluci o odbijanju zahtjeva podnosilac zahtjeva se obavještava o razlozima odbijanja zahtjeva i uslovi pod kojima će zahtjev biti prihvaćen.

PRAVILA POSTUPKA SERTIFIKACIJE ZPP

Serdara Jola Piletića 26, Podgorica; tel. 020 208 040; fax. 020 208 041;
e-mail: monteorganica@t-com.me; www.orgcg.org/me

G. 1.

5.3 KONTROLA

Prije obavljanja kontrole potpisuje se Ugovor o kontroli i sertifikaciji (O.2.4). Kontrola predstavlja provjeru usaglašenosti sa zahtjevima specifikacije na licu mjesta. Kontrole koje obavezno sprovodi ST su Inicijalna kontrola (prva kontrola) i Nadzorne kontrole.

Podnosilac zahtjeva može zahtijevati od ST da izvrši predkontrolu nakon koje ST izdaje Izvještaj o spremnosti Podnosioca zahtjeva za sertifikaciju zaštićenih poljoprivrednih/prehrambenih proizvoda. Predkontrola nije obavezna.

Aktivnosti postupka kontrole bez obzira na to da li je inicijalna ili nadzorna sprovode se po sledećem rasporedu: Imenovanje kontrolora/tima, izrada plana kontrole, potvrđivanje plana kontrole, sprovođenje terenske kontrole i izrada izvještaja o kontroli.

5.3.1 Izrada plana kontrole

Nakon prijema kompletnog zahtjeva za sertifikaciju u roku od 30 dana ST izrađuje Plan kontrole. Izradi plana kontrole prethodi Imenovanje kontrolora ili tima za kontrolu. Kontrolor/vođa tima za kontrolu izrađuje Plan kontrole na osnovu odobrene specifikacije i plana interne kontrole Podnosioca zahtjeva. Plan kontrole se sastoji od opšteg dijela i Kontrolne liste. Plan kontrole sadrži sve neophodne informacije o postupku sertifikacije za zaštićeni poljoprivredni /prehrambeno proizvod. U Kontrolnoj listi definišu se detaljno svi koraci - faze proizvodnje koje će biti obuhvaćene kontrolom, moguće neusaglašenosti njihova kategorizacija i mjere koje se za iste preduzimaju

Prije izvođenja terenske kontrole uz Plan kontrole, Podnosiocu zahtjeva, ST dostavlja i dokument Najava kontrole (slobodna forma). Ovim dokumentom se Podnosilac zahtjeva detaljno upoznaje o terminu, dinamici kontrole, licima koje će obavljati kontrolu, odabranim subjektima koji će biti kontrolisani i uzorkovanju.

Plan kontrole sa Kontrolnom listom i Najavom kontrole Sertifikaciono tijelo šalje Podnosiocu zahtjeva.

5.3.2. Potvrđivanje plana kontrole

Podnosilac zahtjeva potvrđuje saglasnost sa Planom kontrole i Najavom kontrole prije sprovođenja terenske kontrole. U slučaju da nije saglasan sa određenim navodima Plana kontrole i Najave kontrole Podnosilac zahtjeva je dužan da obavijesti ST pisanim putem. Pomenuta saglasnost na Plan i Najavu kontrole, Sertifikacionom tijelu mora biti dostavljena najkasnije 7 dana prije planiranog termina kontrole. U suprotnom, kontrola se ne obavlja.

5.3.3. Terenska kontrola

Terenskom kontrolom vrši se provjera usaglašenosti proizvodnje na licu mjesta prema Planu kontrole i Kontrolnoj listi. Podnosilac zahtjeva odnosno odgovorno lice kontroloru /timu kontrole mora obezbijediti nesmetano izvođenje kontrole i pristup svim oblastima/dokumentaciji neophodnim za dobijanje rezultata kontrole. Prilikom provjere usaglašenosti sa specifikacijom, prikupljaju se dokazi za svaku predviđenu kontrolnu tačku definisanu prema zahtjevu specifikacije i bilježe zapažanja. Ako je Planom kontrole predviđeno uzorkovanje, kontrolor uzima uzorke na terenu i dostavlja ih ovlašćenoj laboratoriji predviđenoj i navedenoj u Planu kontrole za sprovođenje analize na parametre date u specifikaciji.

PRAVILA POSTUPKA SERTIFIKACIJE ZPP

Serdara Jola Piletića 26, Podgorica; tel. 020 208 040; fax. 020 208 041;
e-mail: monteorganica@t-com.me; www.orgcg.org/me

G. 1.

Ukoliko se tokom kontrole utvrde neusaglašenosti sa zahtjevima specifikacije, one se navode u Izvještaju o neusaglašenostima, a odgovorno lice predlaže korektivne mjere za njihovo otklanjanje. Ukoliko je efikasnost korektivnih mjera potrebno provjeriti terenskom kontrolom, dogovara se termin kontrole. Postupanje u slučaju utvrđivanja neusaglašenosti detaljnije je opisano u tački 5.6 ovog dokumenta.

Kontrola Udruženja proizvođača

Kada je Podnosilac zahtjeva Udruženje proizvođača, kontrola se prvo vrši u sjedištu Udruženja gdje se provjerava ispunjavanje kriterijuma sertifikacije od strane Udruženja, sistem interne kontrole i njegova efikasnost. Provjera efikasnosti sistema interne kontrole u ovom slučaju je vrlo bitan segment u postupku sertifikacije.

Sledeći korak je kontrola određenog broja članova Udruženja. Broj planiranih kontrolisanih članova je kvadratni korjen od ukupnog broja aktivnih članova Udruženja odnosno prihvaćenih članova prijavljenih za postupak sertifikacije. Izbor članova je slučajan. Ukoliko se kontrolom Udruženja utvrde neusaglašenosti u sistemu interne kontrole, broj kontrolisanih članova se može povećati i do 50% od ukupnog broja aktivnih članova.

Kontrola pojedinačnog proizvođača

U slučaju da je Podnosilac zahtjeva pojedinačni proizvođač sprovodi se kontrola na licu mjesta: procesa proizvodnje, uključenih subjekata (kvadratni korjen od ukupnog broja), uspostavljenog dokumentovanog sistema sledljivosti i interne kontrole kojima se dokazuje usaglašenost proizvodnje sa zahtjevima specifikacije/ kriterijumima sertifikacije. Dalji postupak se izvodi kao i u slučaju kada je Podnosilac zahtjeva Udruženje/grupa proizvođača.

5.3.4 Izrada i odobravanje Izvještaja o kontroli

Kontrolor sačinjava Izvještaj o kontroli najkasnije 14 dana od izvršene kontrole zadnjeg subjekta i zajedno sa laboratorijskim rezultatima analize (ako je sprovedeno uzorkovanje) dostavlja Rukovodiocu sertifikacionog odjeljenja na odobravanje.

5.4 ODLUKA O SERTIFIKACIJI

Odluku o sertifikaciji donosi sertifikator (Direktor Sertifikacionog tijela) na osnovu rezultata odobrenog Izvještaja o kontroli, dostavljenih dokaza o sprovedenim korektivnim mjerama (u slučaju utvrđivanja neusaglašenosti), rezultata laboratorijskih ispitivanja (ako je vršeno uzorkovanje). Odluka o sertifikaciji donosi se u roku od 30 dana od završetka kontrole zadnjeg kontrolisanog subjekta, odnosno od dostavljanja dokaza o sprovođenju korektivnih mjera.

5.4.1. Izdavanje sertifikata

Odluku o izdavanju sertifikata, sertifikator donosi kada su ispunjeni sledeći uslovi :

- ST je na raspolaganju kompletna zahtijevana dokumentacija Podnosioca zahtjeva;
- Rezultati kontrole i laboratorijskih ispitivanja koji ukazuju da je podnosilac zahtjeva usaglašen za zahtjevima specifikacije/kriterijumima sertifikacije;

PRAVILA POSTUPKA SERTIFIKACIJE ZPP

Serdara Jola Piletića 26, Podgorica; tel. 020 208 040; fax. 020 208 041;
e-mail: monteorganica@t-com.me; www.orgcg.org/me

G. 1.

- Blagovremeno dostavljeni dokazi o efikasno sprovedenim korektivnim mjerama (ako su bile utvrđene).

Vlasnik ili Nosilac Sertifikata je Udruženje proizvođača kada je Podnosilac zahtjeva za sertifikaciju Udruženje. Uz sertifikat se izdaje i Prilog sertifikata koji predstavlja spisak usaglašenih proizvođača - članova udruženja. Prilog sertifikata se izdaje na osnovu prosljeđenog spiska od strane Udruženja sa potrebnim podacima o usaglašenim članovima: imenom i prezimenom, adresom, brojem Rješenja o registraciji kod Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, količinom proizvedenih proizvoda, broju upakovanih jedinica proizvoda.

Bez važećeg Priloga sertifikata ne važi ni sam sertifikat. Članovi udruženja na osnovu izdatog Sertifikata i Priloga stiču pravo na korišćenje oznake zaštićenog proizvoda, odnosno podnošenje zahtjeva za upis u Evidenciju korisnika oznaka zaštićenog proizvoda koje vodi MPRR.

Kada je Nosilac sertifikata pojedinačni proizvođač u Prilogu sertifikata navode se svi subjekti koji su uključeni u proces proizvodnje. Prilog sertifikata se izdaje na osnovu spiska uključenih subjekata kojeg prosleđuje Pojedinačni proizvođač Sertifikacionom tijelu.

Važnost sertifikata je 3 godine pod uslovom da nosilac sertifikata ispunjava kriterijume sertifikacije što se utvrđuje nadzornim kontrolama.

5.4.2 Pozivanje na sertifikat i upotreba loga ST

Pravo pozivanja na sertifikat i upotrebu loga "Monteorganica" imaju svi članovi Udruženja koji se nalaze na spisku Priloga sertifikata. Prethodno se moraju obratiti ST za odobrenje u pisanoj formi. Sertifikovani proizvođači mogu se pozivati na sertifikat i koristiti logo "Monteorganica" na svojim proizvodima i reklamnom materijalu pri čemu moraju poštovati pravila koja nosiocu sertifikata prosleđuje ST prilikom izdavanja sertifikata. Na deklaracijama proizvoda navodi se:

- Tekst: "Kontrolu i sertifikaciju prema proizvođačkoj specifikaciji izvršila "Monteorganica" doo",
- Broj rješenja kojim je ovlašćena "Monteorganica" od strane MPRR za poslove kontrole i sertifikacije zaštićenih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda,
- Broj izdatog sertifikata.

Upotreba loga ST „Monteorganica“ doo nije obavezna.

Nosilac sertifikata odgovoran je za pravilno pozivanje na sertifikaciju svih članova Udruženja (ako je podnosilac zahtjeva Udruženje).

5.4.3 Neizdavanje sertifikata

Ukoliko u postupku donošenja odluke nakon sprovedene inicijalne kontrole nijesu ispunjeni uslovi navedeni u tački 5.4.1 ovog dokumenta sertifikator neće donijeti odluku o izdavanju sertifikata. U odluci o neizdavanju sertifikata navode se neusaglašenosti odnosno razlozi donošenja navedene odluke sa pozivanjem na zahtjeve normativnih dokumenata na osnovu kojih se sertifikat ne izdaje.

Neusaglašenosti koje dovode do neizdavanja sertifikata, nakon inicijalne kontrole, navedene su u tački 5.6 ovog dokumenta.

Za nastavak postupaka sertifikacije ponovo se vrši u cjelosti inicijalna kontrola.

PRAVILA POSTUPKA SERTIFIKACIJE ZPP

Serdara Jola Piletića 26, Podgorica; tel. 020 208 040; fax. 020 208 041;
e-mail: monteorganica@t-com.me; www.orgcg.org/me

G. 1.

5.5 NADZORNE KONTROLE

Nadzornim kontrolama ST provjerava stalnu usaglašenost sa zahtjevima specifikacije. Nadzorne kontrole su kontrole koje se obavljaju poslije inicijalne (prve) kontrole i mogu biti redovne i vanredne.

Redovne kontrole su kontrole koje se sprovode obavezno jednom godišnje u skladu sa Planom kontrola, tačnije u roku od 12 mjeseci od datuma prve kontrole. U godini isteka važnosti sertifikata nadzorna - resertifikaciona kontrola se mora obaviti najkasnije 60 dana prije isteka važnosti sertifikata.

Vanredne kontrole su kontrole koje se sprovode nezavisno od redovnih kontrola, a sprovode se u sledećim slučajevima:

- Kao dodatne kontrole kojima se provjerava efikasnost sprovedenih korektivnih mjera
- Na osnovu procjene rizika uzimajući u obzir specifičnost proizvodnje i rezultate prethodnih kontrola
- Nakon izvršenih izmjena u obimu sertifikacije ili specifikaciji za koje se procijeni da je ista neophodna
- Nakon podnešenih prigovora od strane potrošača ili drugih zainteresovanih strana

Nadzor nad upotrebom sertifikata – su kontrole pozivanja na sertifikat i upotrebu loga ST “Monteorganica” na prodajnim mjestima zaštićenih poljoprivrednih/prehrambenih proizvoda. Nadzor na tržištu, ST sprovodi minimum jednom godišnje. Nadzor nad upotrebom sertifikata osim na prodajnim mjestima sprovodi se i u okviru redovne nadzorne kontrole.

Postupak nadzorne kontrole se vrši na način kako je opisano u tački 5.7.1 ovog dokumenta.

5.6 POSTUPANJE U SLUČAJU UTVRĐIVANJA NEUSAGLAŠENOSTI I SANKCIJE

Moguće neusaglašenosti sa zahtjevima specifikacije odnosno kriterijumima sertifikacije i postupanje u slučaju utvrđivanja istih, ST definiše u Planu kontrole odnosno u Kontrolnoj listi.

Neusaglašenosti sa zahtjevima specifikacije/kriterijumima sertifikacije, ST kategoriše kao **male, velike i grube prekršaje**. Za određene kategorije neusaglašenosti ST je odredilo odgovarajuće mjere – sankcije.

Male neusaglašenosti su odstupanja od zahtjeva specifikacije i pravila postupka sertifikacije koje ne stvaraju uslove za proglašavanje neusaglašenosti proizvoda u nekoj fazi proizvodnje ili uslove za neizdavanje/suspenziju oduzimanje sertifikata. Za male neusaglašenosti sprovodi se mjera **Upozorenje**.

Primjeri za male neusaglašenosti:

- Neažuriranje dokumentacije – proizvodnih zapisa, zapisa interne kontrole,
- Nečuvanje računa, deklaracija,
- Neinformisanje ST o promjenama,
- Nedosledno izvođenje interne kontrole,
- Manja odstupanja u procesu proizvodnje koja nemaju bitan uticaj na konačni proizvod,
- Manja odstupanja u recepturi (nema uticaj na konačni proizvod),

PRAVILA POSTUPKA SERTIFIKACIJE ZPP

Serdara Jola Piletića 26, Podgorica; tel. 020 208 040; fax. 020 208 041;
e-mail: monteorganica@t-com.me; www.orgcg.org/me

G. 1.

- Manja odstupanja, greške kod označavanja proizvoda koje nemaju karakter namjernog dovodenja u zabludu potrošača po pitanju statusa proizvoda,
- Neusaglašen izvještaj o laboratorijskom ispitivanju uzorka,
- Nedostupni dokazi o obuci ovlašćenih lica i članova Udruženja.

Velike neusaglašenosti su odstupanja od zahtjeva specifikacije i pravila postupka sertifikacije koja stvaraju preduslove za određivanje mjere neizdavanje/suspenziju sertifikata ili proglašavanje proizvoda neusaglašenim.

Primjeri za velike neusaglašenosti

- Ponavljanje manje neusaglašenosti
- Nepoštovanje definisanog roka za otklanjanje neusaglašenosti
- Neusaglašeni laboratorijski nalazi i nakon sprovedenih korektivnih mjera
- Nesprovođenje interne kontrole
- Značajno odstupanje procesa proizvodnje od zahtjeva specifikacije koje utiče na svojstvo proizvoda
- Visok rizik po bezbjednost proizvoda ili dokaz da je proizvod nebezbedan.
- Nekompetentnost osoblja (interni kontrolori)

Grubi prekršaji su kršenja kriterijuma sertifikacije koja za posledicu imaju sankcije: *oduzimanje sertifikata*, odnosno *obustavljanja postupka sertifikacije* ukoliko se ponove.

Primjeri za grube prekršaje:

- Ponavljanje velike neusaglašenosti ili nesprovođenje efikasnih korektivnih mjera za otklanjanje iste u definisanom roku
- Namjerno neusaglašeno pozivanje na sertifikaciju na način da se potrošači dovode u zabludu (pozivanje na sertifikaciju za proizvode koji nijesu sertifikovani ili nijesu u postupku sertifikacije)
- Nekooperativno ponašanje: namjerno prikrivanje ili pružanje neistinitih informacija, nedostavljanje traženih podataka u definisanom roku ni nakon drugog upozorenja,
- Neplaćanje ugovorom definisanih obaveza
- Zloupotreba sertifikata i loga ST.

Utvrđene neusaglašenosti evidentiraju se na obrascu Izvještaj o neusaglašenosti O.2.5 koji potpisuje kontrolor ST i odgovorno/kontrolisano lice. Odgovorno lice je dužno da predloži korektivnu mjeru za otklanjanje utvrđene neusaglašenosti i sprovede je u zadatom roku.

Kada je Podnosilac zahtjeva/Nosilac sertifikata Udruženje, onda je ono odgovorno i za usaglašenost svojih članova tj. njihovog procesa proizvodnje zaštićenog proizvoda sa zahtjevima specifikacije/kriterijumima sertifikacije. Prema tome, Udruženje mora uspostaviti efikasan sistem interne kontrole i postupati u skladu sa unaprijed propisanim mjerama (internim pravilima) prema članu koji ne poštuje zahtjeve specifikacije, interna pravila i pravila postupka sertifikacije definisana ovim dokumentom. Kada se internom kontrolom utvrde velike neusaglašenosti kod člana, Udruženje je u obavezi da bez odlaganja o tome obavijesti ST.

PRAVILA POSTUPKA SERTIFIKACIJE ZPP

Serdara Jola Piletića 26, Podgorica; tel. 020 208 040; fax. 020 208 041;
e-mail: monteorganica@t-com.me; www.orgcg.org/me

G. 1.

Ukoliko Udruženje ne pokrene odgovarajuće mjere prema članu (isključivanje neusaglašenih lotova proizvoda, privremeno ili trajno brisanje sa spiska aktivnih članova Udruženja) sankcije snosi Udruženje.

Kada je Podnosilac zahtjeva pojedinačni proizvođač, odgovornost za utvrđene nesaglašenosti u svim fazama i za lica uključena u proces proizvodnje proizvoda, je na podnosiocu zahtjeva - pojedinačnom proizvođaču.

Rok za otklanjanje neusaglašenosti utvrđenih inicijalnom kontrolom je 60 dana, odnosno 30 dana ako se utvrde nadzornom kontrolom. Izuzetno, Sertifikaciono tijelo će produžiti navedene rokove pod uslovom da Podnosilac zahtjeva/Nosilac sertifikata pisanim putem dostavi obrazloženje da iz objektivnih razloga nije moguće sprovesti korektivne mjere u datim rokovima.

5.7. ODRŽAVANJE, PROŠIRENJE, SUSPENZIJA I ODUZIMANJE SERTIFIKATA

5.7.1. Održavanje sertifikacije

Održavanje sertifikacije Nosilac sertifikata obezbjeđuje stalnom usaglašenošću sa kriterijumima sertifikacije što ST provjerava nadzornim kontrolama.

Nosilac sertifikata u obavezi je da Sertifikacionom tijelu za potrebe nadzorne kontrole dostavi spisak aktivnih članova Udruženja/uključenih subjekata i informacije o promjenama u sistemu sertifikacije najkasnije 15 dana prije planiranog termina kontrole. Sve značajne promjene koje se dese između dvije kontrole, Nosilac sertifikata u obavezi je da bez odlaganja prijavi Sertifikacionom tijelu (vidjeti tačku 5.8 ovog dokumenta).

Prije sprovođenja nadzorne kontrole ST šalje proizvođaču Najavu kontrole (slobodna forma) odnosno ažurirani Plan kontrole i Kontrolnu listu ukoliko je bilo izmjena u pomenutima dokumentima. Nosilac sertifikata je u obavezi da Sertifikacionom tijelu pisanim putem da saglasnost na pomenuta dokumenta. Ostali segmenti kontrole sprovode se po principu opisanom u tački 5.3 ovog dokumenta.

Sertifikacioni ciklus traje 3 godine. U trećoj godini sprovodi se resertifikaciona kontrola i to najkasnije 60 dana prije isteka važnosti sertifikata.

Na osnovu rezultata nadzorne/resertifikacione kontrole donosi se odluka o sertifikacionom statusu na način kako je opisano u tački 5.4, a u skladu sa tačkom 5.6 ovog dokumenta).

5.7.2 Proširenje i sužavanje obima sertifikacije

Sertifikaciono tijelo će proširiti obim sertifikacije u slučaju da se Udruženje kao nosilac sertifikata obrati zahtjevom (slobodna forma) za uključivanje novih članova u postupak sertifikacije. Uz zahtjev se prilažu podaci o novom članu:

- Ime i prezime, adresa, kontakt,
- Rješenje o registraciji/odobrenju za obavljanje djelatnosti proizvodnje proizvoda za koje se zahtijeva sertifikacija od strane Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove,
- Dokazi o usaglašenosti proizvoda sa zahtjevima specifikacije (rezultati interne kontrole potkrijepljeni laboratorijskim izvještajima),
- Količini proizvedenih proizvoda, način pakovanja, broj upakovanih jedinica.

Na osnovu navedenih podataka, Sertifikaciono tijelo će uvrstiti novog člana u prilog sertifikata. Između dvije redovne kontrole, na pomenuti način Udruženje može uključiti do 25 % novih članova.

PRAVILA POSTUPKA SERTIFIKACIJE ZPP

Serdara Jola Piletića 26, Podgorica; tel. 020 208 040; fax. 020 208 041;
e-mail: monteorganica@t-com.me; www.orgcg.org/me

G. 1.

Ako je procenat novoprijavljenih veći, ST će izvršiti vanrednu kontrolu u cilju provjere efikasnosti sistema interne kontrole.

Isto tako, kad je Podnosilac zahtjeva pojedinačni proizvođač i želi uključiti novog subjekta u postupak sertifikacije, Sertifikacionom tijelu podnosi zahtjev za uključivanje novog subjekta uz koji prilaže podatke o novom subjektu, i dokazima o usaglašenosti sa zahtjevima specifikacije, registraciji/odobrenju od Uprave za bezbjednost hrane veterinu i fitosanitarne poslove. Sertifikaciono tijelo će uvrstiti novi subjekat u spisak, odnosno Prilog sertifikata.

Sertifikaciono tijelo će suziti obim sertifikacije u slučaju:

- da se tokom nadzorne kontrole kod članova Udruženja utvrde velike neusaglašenosti.
- pisanog obavještenja Udruženja da pojedini članovi ne proizvode u skladu sa zahtjevima specifikaciji ili da nijesu na spisku aktivnih članova Udruženja.

Pomenute informacije Udruženje je u obavezi da bez odlaganja prosljedi ST.

Sertifikaciono tijelo će, na osnovu dostavljenog ažuriranog spiska aktivnih članova, izdati novi Prilog sertifikata sa ažuriranom listom članova Udruženja.

Gore navedeno se odnosi i na Pojedinačnog proizvođača i subjekte uključene u proces proizvodnje zaštićenog proizvoda.

O promjenama obima sertifikacije ST bez odlaganja obavještava MPRR.

5.7.3 Suspenzija i oduzimanje sertifikata

Suspenzija/oduzimanje sertifikata se donosi i prosleđuje Nosiocu sertifikata odgovarajućom odlukom (slobodna forma). Kada se razlozi za suspenziju utvrde kod člana Udruženja odnosno uključenog subjekta, tada suspenzija/oduzimanje sertifikata predstavlja brisanje člana Udruženja/uključenog subjekta sa spiska u Prilogu sertifikata što istovremeno znači i sužavanje obima sertifikacije.

U slučaju suspenzije/oduzimanja sertifikata Nosilac sertifikata je u obavezi da Sertifikacionom tijelu vrati izdati sertifikat u roku od 8 dana od prijema odluke. Istovremeno, gubi pravo korišćenja zaštićenih oznaka i svakog drugog pozivanja na sertifikaciju na proizvodima i reklamnom materijalu.

Nosilac sertifikata u obavezi je da ukloni oznake i pozivanje na sertifikaciju sa proizvoda i reklamnog materijala, kao i da obustavi svako dalje označavanje i pozivanje na sertifikaciju do uspostavljanja usaglašenosti. Isto tako, dužan je da kupce proizvoda obavijesti o svom statusu.

Odluku o suspenziji/ oduzimanju sertifikata ST prosleđuje Nadležnom organu bez odlaganja.

Suspenzija sertifikata

Suspenzija sertifikata predstavlja mjeru privremenog oduzimanja sertifikata koju Sertifikaciono tijelo preuzima kada kod Nosioca sertifikata:

- tokom nadzorne kontrole utvrdi velike neusaglašenosti - primjeri opisani u tački 5.6 ovog dokumenta
- nijesu obezbijeđeni uslovi za obavljanje nadzorne kontrole

U slučaju da je Nosilac sertifikata Udruženje, navedena mjera se sprovodi kada se u oblasti za koje je odgovorno Udruženje utvrde velike neusaglašenosti. Udruženje je odgovorno za usaglašenost sa

PRAVILA POSTUPKA SERTIFIKACIJE ZPP

Serdara Jola Piletića 26, Podgorica; tel. 020 208 040; fax. 020 208 041;
e-mail: monteorganica@t-com.me; www.orgcg.org/me

G. 1.

kriterijumima sertifikacije aktivnih članova, pa ukoliko ne preduzima odgovarajuće mjere - sankcije prema članovima koji ne poštuju zadate kriterijume, Sertifikaciono tijelo će mjeru suspenzije pokrenuti prema Udruženju.

Suspenzija sertifikata je na snazi dok Nosilac sertifikata ne dokaže uspostavljenu usaglašenost sa kriterijumima sertifikacije. Sertifikaciono tijelo dogovara sa Nosiocem sertifikata rok za otklanjanje neusaglašenosti odnosno sprovođenje korektivnih mjera. Nosilac sertifikata je u obavezi da dokaze o sprovednim korektivnim mjerama dostavi Sertifikacionom tijelu najkasije 15 dana prije isteka dogovorenog roka. Ukoliko Sertifikaciono tijelo procijeni da je neophodno, sprovodi vanrednu kontrolu u cilju provjere efikasnosti sprovedenih korektivnih mjera. Uslov za ukidanje suspenzije je blagovremeno i efikasno sprovođenje korektivnih mjera za otklanjanje neusaglašenosti koje su dovele do suspenzije.

Navedeno važi i za Pojedinačnog proizvođača i uključene subjekte u proizvodnji zaštićenog poljoprivrednog/prehrambenog proizvoda.

Oduzimanje sertifikata

Mjeru oduzimanja sertifikata Sertifikaciono tijelo preduzima u sledećim slučajevima:

- kada Nosilac sertifikata ne ispunji uslove za ukidanje suspenzije sertifikata
- kad se kod Nosioca sertifikata utvrde grubo prekršaji (primjeri iz tačke 5.6 ovog dokumenta)
- kada se obustavi postupak sertifikacije/raskine ugovor o kontroli i sertifikaciji.

Nakon oduzimanja sertifikata Udruženje/pojedinačni proizvođač se ponovo može prijaviti za postupak kontrole usaglašenosti nakon isteka **1 godine** od dana donošenja odluke o oduzimanju sertifikata. Uslov za navedeno je da Udruženje/Pojedinačni proizvođač pruži dokaze o otklanjanju neusaglašenosti koja je dovela do oduzimanja sertifikata.

Obustavljanje postupka sertifikacije

Obustavljanje postupka sertifikacije, odnosno raskidanje ugovora, ST sprovodi u slučaju da Podnosilac zahtjeva/Nosilac sertifikata:

- Spriječi sprovođenje kontrole ili uzorkovanja,
- Ponavlja grube prekršaje (primjeri dati u tački 5.6 ovog dokumenta),
- prestanka rada Podnosioca zahtjeva/Nosioca sertifikata.

Ukoliko se gore navedeno utvrdi kod člana Udruženja/uključenog subjekta, isti se isključuje iz sistema sertifikacije.

Nakon obustavljanja postupka sertifikacije, Podnosilac zahtjeva/Nosilac sertifikata odnosno član Udruženja/uključeni subjekat se ne može ponovo prijaviti za postupak sertifikacije do isteka perioda od 2 godine od dana donošenja odluke o obustavljanju. Uslov za ponovno uključivanje u postupak sertifikacije je sprovođenje korektivnih mjera za otklanjanje neusaglašenosti koje su dovele do obustavljanja postupka sertifikacije.

PRAVILA POSTUPKA SERTIFIKACIJE ZPP

Serdara Jola Piletića 26, Podgorica; tel. 020 208 040; fax. 020 208 041;
e-mail: monteorganica@t-com.me; www.orgcg.org/me

G. 1.

5.8 PROMJENE U SISTEMU SERTIFIKACIJE

Nosilac sertifikata dužan je da ST obavještava o svim promjenama koje su nastupile u sistemu sertifikacije npr. izmjene specifikacije, sistema interne, kontrole, organizacione strukture, broja aktivnih članova udruženja, odnosno uključenih subjekata, promjene vezano za oduzimanje odobrenja za obavljanje djelatnosti Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, odnosno zabranu obavljanja djelatnosti ili stavljanja u promet proizvoda od strane nadležnog inpektora i sl.

Navedene promjene moraju se prijaviti ST najkasnije 7 dana od nastanka promjene.

Nakon obavještenja o promjenama ST vrši procjenu u kojoj mjeri one imaju uticaja na uspostavljeni sistem sertifikacije. Ukoliko utvrdi da su promjene takve da utiču na uspostavljeni sistem, ST će izvršiti vanrednu kontrolu. Razlozi za vanrednu kontrolu mogu biti: izmjene zahtjeva specifikacije koje imaju uticaj na svojstva konačnog proizvoda, nove lokacije proizvodnje, zamjena ključnog osoblja odgovornog za upravljanjem proizvodnjom, internom kontrolom, uključivanje većeg broja novih članova/ uključenih subjekata u postupak sertifikacije.

5.9 ŽALBE I PRIGOVORI

Podnosilac zahtjeva ima pravo da podnese žalbu ili prigovor na sve aktivnosti i odluke donešene od strane ST, a za koje smatra da su neosnovane. Žalba ili prigovor podnose se u roku od 15 dana od dana dobijanja odluke.

Rješavanje prigovora na rad osoblja Monteorganica rješava Direktor ST, a u slučaju žalbe, rješavanje je u nadležnosti Komisije za žalbe. Sertifikaciono tijelo je u obavezi da u roku od 60 dana riješi žalbu i o tome obavijesti podnosioca žalbe.

5.10 PRIGOVORI OD STRANE KORISNIKA ZAŠTIĆENIH POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA

Ukoliko korisnik sertifikovanog zaštićenog poljoprivrednog proizvoda (ZGO, ZOP, GTS), nadležna inspekcija ili druga zainteresovana strana uputi prigovor – reklamaciju na sertifikovane zaštićene proizvode Nosiocu sertifikata/pojedinačnom proizvođaču, isti je dužan da vodi evidenciju o tome i da u roku od 7 dana o prigovoru informiše ST. Odgovorno lice ili član Udruženje/pojedinačni proizvođač kome je upućen prigovor dužan je da sprovede korektivne mjere za otklanjanje neusglašenosti koje su prouzrokovale prigovor.

6. IZMJENE